

Kommunstyrelserna i

Torsby kommun

Hagfors kommun

Munkfors kommun

Forshaga kommun

Karlstads kommun

En gemensam resurs för vattenarbetet i Klarälvens avrinningsområde

Klarälvens vattenråd har Hav-myndighetens uppdrag att i enlighet med EU:s vattendirektiv arbeta för god status i vatten som finns i Klarälvens stora avrinningsområde. Vi är en ideell förening med över 80 medlemmar: alla berörda kommuner, alla större företag och organisationer som är verksamma i området som Uddeholms AB, Stripsteel AB, Bergvik Skog, Mellanskog EF, LRF EF, Fortum Generation, fiskevattenägarna, alla fiskeföreningar (ett 50-tal) och många bygdeföreningar. Vi arbetar efter stämmans beslut på verksamhetsinriktning och aktivitetsplan.

Ett icke hållbart arbetssätt

Vårt arbete utöver styrelsemöten bedrivs ideellt. Vi har mellan åren 2012–2016 omsatt 815 000 kr i olika åtgärder för Klarälvens alla vatten. Vi kommer att genomföra projekt motsvarande 300 000 kr år 2017. Våra projektpengar har använts till att köpa experttjänster/analyser/kräftor mm. Hittills har det varit ett ideellt arbete som ligger bakom att vi beviljats projektpengar. Det har inte funnits utrymme i kommunrepresentanternas tjänster att söka eller arbeta med projekt.

Vad vi önskar...

Vårt vattenråd behöver en långsiktig ekonomi som kan möjliggöra en tjänst som kan rigga projekt och söka pengar. Vi saknar idag resurser att förverkliga detta. Styrelsen har under lång tid diskuterat frågan tillsammans med Värmlands Kalkningsförbunds ledning. Vi ser en stor potential i samverkan med Kalkningsförbundet som har vanan att beställa maskinarbeten, hantera ekonomi, ta arbetsgivaransvar och arbeta kommunövergripande. Vi har framgångsrikt testat samverkan i projektet Blysjön under 2016.

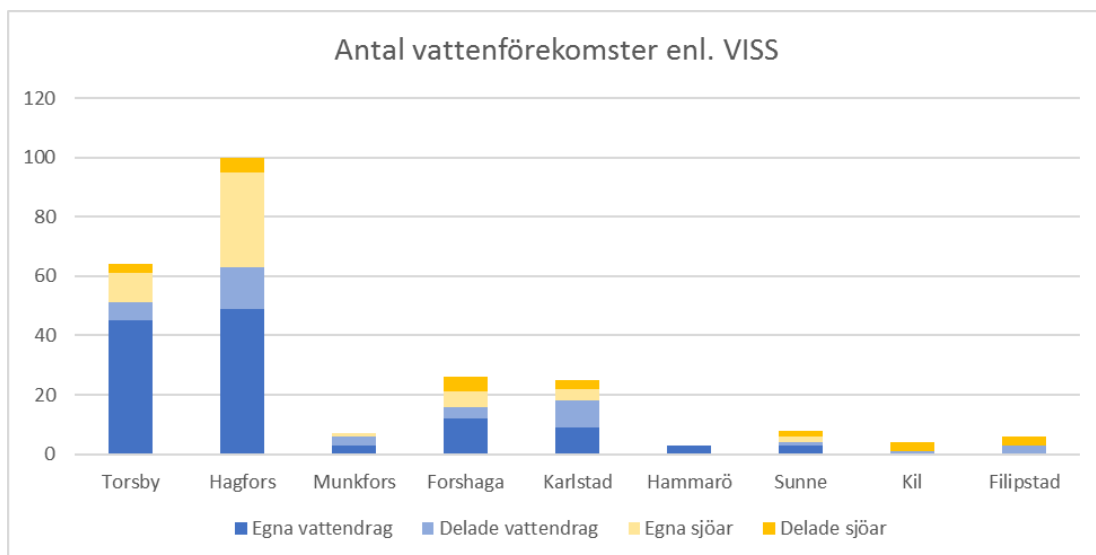
Vi är övertygade om att organisationsformen kommunalförbund är utmärkt för att bedriva vattenvård kommunövergripande. Om Kalkningsförbundet utvecklar sitt arbetsfält och medlemmarna tillskjuter resurser till en tjänst (med start 2018) så är vår erfarenhet av tidigare arbete att denna tjänst kommer att kunna mångdubbla kommunernas insats.

Planerat arbete fram till 2021

Framtida arbete kommer att vara koncentrerat till att få bra förhållanden i utvalda större vattendrag. Biotopåterställande efter kraftiga flottledsrensningar ger en väldigt god effekt. I Torsby kommun finns många- och långa - vattendrag med stor potential. Ett annat problemområde där vattenrådet kan göra stor nytta är att hantera dammar som idag inte har någon regleringsnytta. I områden längre söderut finns många värdefulla mindre vattendrag och sjöar där det idag är möjligt att arbeta för ekologisk hållbarhet. De flesta av projekten berör mer än en kommun. Se bilaga.

Genom att arbeta i utvalda system där vi når framgång tillsammans med lokalbefolkningen, fritidshusägare så väl som större markägare, skapas tillväxt. Fritids- och naturturism främjas i våra kommuner.

Bilaga 6 till Protokoll direktionen 170330

Förslag på fördelning mellan berörda kommuner

Klarälvens flöde när det passerar in i nästa kommun ger ett mått på avrinningsområdets storlek och flöden (Kolumn A). Vatten från Norge och Dalarna har i nästa steg räknats bort. Flödet i kommungräns justeras även för sådant vatten i den egna kommunen som rinner in i Klarälven uppströms i en annan kommun t.ex. Gräsmangen som rinner ut i Lusten. Det ger en ungefärlig % fördelning (kolumn B). Antalet dammar enl. SMHI:s dammregistret (kolumn C) är ett visst mått på den problematiken. Antalet vattenförekomster med behov av åtgärder, (kolumn D) kan indikera det arbete som behöver göras framgent. Så har vi kommit fram till vårt förslag på fördelningstal (kolumn E).

Torsby kommun delar sitt intresse mellan Klarälven och Norsälven. Karlstad är engagerade i Vänerens och Alsterälvens vattenråd. Även i Sunne, Filipstad, Kil och Hammarö kommuner har vatten i Klarälvens område. De är dock alla aktiva i de vattenråd där deras huvudsakliga intresse ligger.

Kalkningsförbundets insats i denna tjänst kan vara 80 000 kr efter omfördelning av befintliga resurser. Vattenrådet kan bidra med sitt årliga bidrag från vattenmyndigheten. Då fattas 480 000 kr som vi önskar att de mest berörda Klarälvs kommunerna kan skjuta till, som ett årligt bidrag till förbundet under perioden 2018–2021. Då kan önskad långsiktighet i arbetet uppnås.

KOMMUN	A. Klarälvens flöde vid nedre kommungräns MQ kbm/s *	B. % av Klarälvens vatten efter justering	C. Antal regleringsdammar	D. Antalet vattenförekomster exkl. Klarälven som ej uppnår god ekologisk status	E. Förslag fördelningstal	Förslag tkr
Torsby	129	47 %	36	51	3	120
Hagfors	166	37 %	111	85	4	160
Munkfors	168	2 %	5	6	1	40
Forshaga	178	7 %	21	20	2	80
Karlstad	179	6 %	11	21	2	80
Summa						480

*MQ=Medelvattenföringen år 1981 – 2010, källa SMHI:s vattenwebb.

På uppdrag av styrelsen Ekshärad den XX 2017

Bilaga 6 till Protokoll direktionen 170330

Anna Sjörs ordf. Klarälvens vattenråd

Bilaga

Lista på de projekt vi driver/planerar att genomföra om resurser finns fram till 2021.

Projekt	Bidrag från staten	Läge i feb 2017
Acksjön – framtagande av åtgärdsplan vilket bl.a. innefattar utredning inför rivning av regleringsdamm och biotopåtgärder Berörd kommun: <i>Hagfors</i>	Vattenrådet fick 300 000 kr till förstudien, klart 2014 Kostnader för rivning tas av Fortum och biotopvård av länsstyrelsen. Framtid: Bedriva uppföljande arbete för att se sjöns utveckling.	Mark och miljödomstolen beviljade i feb 2017 tillstånd till utrivning. Anmälan biotopvård inlämnad. Fortum och länsstyrelsen huvudmän. Vattenrådets insats är numer som samordnad informationsbärare
Värmullen – lokal åtgärdsplan, Samverkan <i>Hagfors</i> kommun, Uddeholms AB, Fortum, vattenrådet	Vattenrådet bidrar med 50 000 kr till provfiske (2018 sannolikt) Projektets omfattning totalt 2,5 Mkr	Väntar på besked om bidrag till ett flerårigt LOVA-projekt med <i>Hagfors</i> kommun som huvudman.
Uplunden med Klamma älv och Ögsjön del Berörd kommun: <i>Hagfors</i> till liten del Filipstad.	2016 Del 1: 160 000 kr förstudie 2017 Del 2: 200 000 kr till genomförande (inte till dammutrivning) sökt	Del 1 har medfört att Fortum prioriterar de gamla dammarna som idag inte har någon kraftnytta. Del 2 innebär provfiske, verkställande mm
Blysjön – utredning av näringsbelastningen. Berörda kommuner: <i>Forshaga, Karlstad</i>	2016 Del 1: 120 000 kr Projektets huvudman är Värmlands kalkningsförbund, vattenrådet genomförare 2018 Del 2: 200 000 kr för genomförande planeras	Rapport under framställande. En fortsättning med bl.a. fosforfällor planeras som LOVAprojekt.
Halgån – Vi vill fortsätta satsa på älvens potential i de övre delarna av systemet – LONA projekt 2018 ? Berörda kommuner främst <i>Torsby</i> men även <i>Hagfors</i> och Dalarna	Tidigare LONA projekt * med <i>Hagfors</i> kommun som huvudman: 500 000 kr till bl.a. informationssatsningar handikappanpassning mm vandringsled kring Brattfallet-2019 – Nytt kommunövergripande LONA projekt?	Fortum har lämnat in en samrådshandling som innefattar ett delvis nytt kraftverk. Vattenrådet har i tidigare skede gjort ett omfattande remissvar. Vi vill försäkra oss om att turistmålet Brattfallet får vatten. Avvaktar intresse från <i>Torsby</i> kommun
Likan – i plan finns förstudie över trappans funktion och ev. åtgärder, Berörd kommun <i>Torsby</i>	Bidrag utgår till förbättringar fiskvandrigsleder från länsstyrelsen.	Avvaktar intresse från <i>Torsby</i> kommun och FVOF.
Mansån-Ranån Avvaktar utfallet av minikraftverk vid Ransbergs Herrgård. Efter det kan en åtgärdsplan tas fram. Berörda kommuner <i>Munkfors</i> och till liten del Sunne.	Lämpligt bidragsform LONAprojekt som då ska fokusera på naturvårdsåtgärder kombinerat med informationssatsningar vid vandringsled. Många kulturminnen.	Avvaktar utfaller av ansökan minikraftverk samt intresse från <i>Munkfors</i> kommun
Femtan – i plan finns förstudie förbättringar samt informationssatsningar på vandringsled Berörda	Lämpligt bidragsform LONAprojekt som då ska fokusera på naturvårdsåtgärder kombinerat med	Avvaktar intresse från <i>Torsby</i> kommun

Bilaga 6 till Protokoll direktionen 170330

kommuner främst Torsby men även Dalarna	informationssatsningar t.ex. i vandringled.	
Svartån Planen är att kunna ta fram en lokal åtgärdsplan 2018 där främst problematiken med dammar hanteras. Berörda kommun: Filipstad, Hagfors och Karlstad	Lämplig bidragsform stöd från staten för hantering av problemdammar, då åtgärdsplanen kommer att påverka naturreservatet Svartån. Start tidigast 2018.	Arbetet med att försöka få koncensus till lämpliga åtgärder påbörjas under 2017. Detta beslutades av stämman efter vattendragsvandring hösten 2016.

Tjärnsälven (Skärgen, Gräsmangen, Östra och Västra Örten, Lusten till Klarälven vid Vartorp) Berörda kommuner: Hagfors, Karlstad och Forshaga	Bidrag på 50 000 från länsstyrelsen till förberedelser och genomförande av vattendragsvandring 2018	Inget arbete påbörjat än.
Klarälvens delta Problematiken kring näringshalter, muddring, fiske, kultur och turism. Berörda kommuner Karlstad och Hammarö	Fortsättning på de forskningsprojekt som KAU har genomfört? Oklar finansiering.	Vi har sökt finansiering men finner ingen lämplig form.
Biotopvård mm i Varån, Kvarnån, Örån (Kärrbackstrand), Vingån, Stöen, Elindebolsbäcken, Letten, Näckån. Torsby kommun samt Götån Hagfors kommun och Örån, Mjönäs Hagfors och Munkfors kommun.	Medel finns att söka hos länsstyrelsen motsvarande c:a 600 000 kr under perioden 2017-2019	Inventerat, men ej påbörjat biotopvården. Alla dessa vattendrag mynnar i Klarälven och kan bli uppväxtområden för Klarälvslox och öring.

*Projekt Halgån, 500 000 kr var ett LONA-projekt där Hagfors kommun genomförde projektet. Vattenrådet var vid den tiden inte bildat. Vi har tagit med det på listan, dels för att vi vill arbeta vidare med Halgån, nu i Torsby kommun och dels att det är ett bra exempel hur arbete kring vatten kan skapa tillväxt i kommunerna då vandring är en efterfrågad turistverksamhet. Och vandring vid vatten är ju lite extra!

Dessutom har vi listat ett antal problemområden utöver ovan. Det är främst kopplat till gamla dammar och/eller otidsenliga domar. För Hagfors kommuns del är det listat i kommunens Naturvårdsplan. Här tänker vi oss i första hand inte större projekt, utan att vattenrådet kan diskutera med berörda parter för att nå fram till bra lösningar.

Uvåsystemet (Hagfors kommun samt Dalarna)

Vatten	Kommentar	Vad vi vill få genomfört
	Fläckvis myckethöga tätheter av öring. Bäckens är orensad och Elfiske, utökad inventering av Görsjöarna kalkad. En flodpärlmussla hittad under inventering. Har haft diskuterat	flodpärlmussla. Fortum har
och Ör-	höga tätheter av mussla. Ingen reglering förekommer efter en ev. utrivning av dammar med bäcken överenskommelse mellan Hagfors kommun och Fortum.	kommunen. Hör samman med

Bilaga 6 till Protokoll direktionen 170330

(Mana)	Dammar är satta i fast funktion. Svag stam av öring och flodpärlmussla i älven. Mållart: Fortum Storröding i Ullen. Sommarstugornas intresse och	naturreservat Mana Hagfors kommun Biotopvård älven, önskemål från att se över tappningen. Vi ser till att
Hagälven/ Ullensjöarna	kommunens vattenuttag prioriterade. Aktiv fiskeförening överenskommelse med Fortum om tappning till förmån för legaliseras. stor-rödingen och minitappning i Lill-Ullensbäcken	möte ordnas. Muntliga avtal bör Kontroll dammarnas funktion.
Gällälven	Svag stam av öring och flodpärlmussla	Bedömning av naturvärden
	En lång älv med öring. Domineras av lugnflytande områden men har fina strömsträckor med en svag öringstam. Delvis biotopvårdad på nedre delen. Två av dammarna uppströms Mussjön saknar dom. En tredje damm vid Rumpsjön regleras för ej, finns den kvar? utredning.	Mussjöns nuvarande tappning bör legaliseras i avtal. Borde få till bra Musån tappning även uppströms. Kalkdoserarens placering föremål
Lövån	Svag stam idag, tidigare lekområde för Nains-öringen. Bra Diskutera kalkdoserarens funktion. tappning från Lövsjöarna pga. kalkdoseraren.	

Mindre projekt i Nedre Klarälven (nedströms Edsforsen)

Vatten	Kommentar	Önskemål/förslag på åtgärder
Noret/ Grundan Hagfors	Mycket fint oregerat system från Klarälven och upp till källsjö (Grundan). Tvär-Grundan har en damm vid Harasjön. Biotoprestaurerat. Trots detta normala till låga öring-tätheter i Grundan och Tvär-Grundan	Harasjöarna damm bör kollas. Regleras den? Ingen kraftnytta.
Hinnan (BusjönNoret) Hagfors	Öring. Mycket höga tätheter i Hinnan, Vadmalstamp med damm enda vandringshindret. Dammen har höga kulturvärden	Kontroll flöde damm vid Hamra vadmalstamp. Två miljömål som krockar?
Kvarnbäcken Munkfors	Öring enligt FVO. Orensad utom på kortare sträckor där gamla kvarnar funnits. Inga undersökningar har gjorts av bäcken, bara biotopkartering av Lst. Bäckens källa ligger i utkanten av det hyperitstråk som går genom kommunen	Elfiske, vattenprovtagning, inventering kräftor och flodpärlmussla
Laxöringsbäcken Munkfors	Öring och bäckröding. Nyligen start för kalkning då elfiske påvisar öring i den övre delen	Fortsatt biotopkartering av den sträcka som inte gjordes av Lst, elfiske
Vågsjöån Munkfors	Öring, eventuellt från Klarälven. Höga tätheter vid två elfisken. Orensad. Inga dammar enl. SMHI:s register.	Elfiske uppströms tjärn och VH. Inventering av flodpärlmussla och kräftor
Gårdsjön Sunne/ Forshaga	Gårdsjöälven På den strömmande sträckan finns höga tätheter öring. Flera dammar enl. SMHI:s register.	Gårdsjöälven kraftverkens status kolla dammar och status.
Dömle Kvarntorpån Forshaga	Ev. lek av öring från Klarälven, då en lekfisk Klarälvsöring fångades sista elfisket.	Biotopvård nedre Kvarntorpsån, detta kan medföra behov av annat flöde förbi Dömle.

Bilaga 6 till Protokoll direktionen 170330

Damm vid Kvarntorp Forshaga	Dammen saknas dom och är ej underhållen. Ägare Forshaga kommun. Enl. myndighet måste dammen först lagligförklara för att sedan tas bort.	Vi vill undersöka möjligheten att genomföra en förenklad juridisk handläggning av ärendet.
Södra Hyn Forshaga/ Karlstad	Sjön är enl. VISS övergödd. Övriga parametrar verkar vara bra. Inga vandringshinder ner mot Klarälven.	Övergödningen och dess ev. orsaker bör utredas. Ev. lämplig bidragsform LOVA